

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Collegium Universi Juris Canonici

Engel, Ludwig

Salisburgi, 1693

10. De Supplenda Negligentia Prælatorum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-61596](#)

2. Negligentiam exemptorum aliquando supplere Episcopus: item & delegati Papalis.
3. Negligentiam Episcopi supplere Archiepiscopum.
4. An etiam circa viam appellationis?
5. Justitia denegata & protracta differunt.
6. & 7. Explicatur tex. in c. 1, h. t. in 6.
8. Explicatur tex. in c. nullus 17. de jure Patronatus.

NE per negligentiam, & incuriam Prælatorum Ecclesijs aut subditis temporale aut spirituale damnum eveniat, recte tum hic in præsenti tit. cum sæpius alibi jure constitutum est, ut officium, potestas, & jurisdictione inferiorum Prælatorum in illo casu, in quo sunt negligentes, ad Superiori rem devolvatur.

Porro capitula potiora in hoc tit. posita loquuntur de supplendâ negligentia, que in collatione beneficiorum committitur; etenim ex Concilio Lateranensi beneficia intra 6. menses computandos à die innoescientis vacationis conferenda sunt, quo termino elapsio ab inferiore Prelato. v. g. Abate, Præposito, cui jus conferendi ex privilegio, vel prescriptione competit ad Episcopum, ab Episcopo ad Capitulum, à Capitulo ad Archiepiscopum, ab hoc denique ad Summum Pontificem devolutio fiet, ut traditur in Lib. III. *Decretalium. in Tit. de Præbendis.*

Præterea Episcopi in pluribus alijs causis 2 præter beneficiorum collationem inferiorum Prælatorum negligentiam supplere possunt, & debent, & frequenter etiam *Exemptorum tanquam Sedis Apostolice delegati*, quæ causa in alijs titulis pro exigentia materiæ enarrantur, & summatim tradit Barb. *de Officio Episcopi. p. 2. in princ. a. n. 85.* ubi. n. 102. addit, quod Episcopus negligentiam Delegati Papalis autoritate ordinariâ supplere possit juxta calum notabilem in cap. significavit, 6. de *Officio Ordinarij*, ubi causa super incastum duorum

16. Fructus beneficiorum post resignationem vel mortem beneficiati ad quem pertineant, tradit Joann. Honorius hoc tit. sub. n. 14. v. s. f. u. c. us cum cit. ibidem, nimur quod fructus naturales, & industriales à solo leparaci usque ad diem admissionis resignationis debentur resignanti, etiam si prædicta frugifera essent locata, & dies solutionis nondum advenisset, quia sufficit, quod fructus, quorum causa solutio facienda est, tempore prædicto essent collecti; fructus vero civiles, qui proveniunt ex ratione producente naturaliter fructus, ut ex locatione ædium, quorum dies solutionis tempore acceptare resignationis nondum adventit, sive & fructus naturales pendentes, qui consentur pars fundi, debentur successori. Vid. Hon. d. l. & citati apud eundem.

TITULUS X. De Supplenda Negligentia Prælatorum.

SUMMARIUM.

1. Negligentia qualiter suppletur in collatione beneficiorum.
2. ENGEL IN DECRET. LIBER I.

duorum ab Episcopo excommunicatione punta, & propter appellationem excommunicatorum a Summo Pontifice delegata redit ad Episcopum, quod delegatus in administranda Justitia negligens fuerit.

3 Sed & Archiepiscopus Episcopi non exempti negligentiam supplet, ejusque jurisdictionem ad se devolutam exercet, ut si testes sue Jurisdictioni subjectos in judicio coram Archiepiscopo ventilato necessarios ad requisitionem debitam non exhibuerit; si presentatos à Patronis non instituerit, si crimina suorum Diocesanorum notoria non emendaverit; si ultimas voluntates defunctorum executus non fuerit, si dispensationem aut absolutionem debitam negarit &c. Barb. de Officio Episcopi. p. 1. tit. 4. n. 19. Quod si Episcopus excommunicatus aut ab hostibus captus vel mortuus fuerit, non propter eam Jurisdictio ejus ad Archiepiscopum, sed Capitulum devolvitur c. 1. &c. hoc tit. in 6.

4 Controversia est inter Doctores, utrum Jurisdictio contentiosa Episcopi ob causam negligentia circa appellationem devolvatur ad Archiepiscopum, ita ut omissis appellationibus sive appellationis solennitatibus, mox perviam simplicis querela, vel denegata, aut protracta Justitia adiri possit? Extra causas specialiter in jure expressos non devolvi Jurisdictionem ad Archiepiscopum cuiuscunque negligentia praetextu circa viam appellationis concludit Barb. de Officio Episcopi. p. 3. alleg. 126. n. 6. eo quod generaliter Archiepiscopus careat Jurisdictione in subditos suffraganeorum, nisi quatenus ei expresso jure conceditur quod confirmat textus in cap. 1. hoc tit. in 6. ibi: cum id non inveniatur à jure concessum &c. Alii econtra apud eundem Barb. n. 10. docent, universem ex negligentia Episcopi ad Archiepiscopum ipso jure devolvi juris-

dictionem. Verum hanc in re videtur mihi valde rationabilis distinctio, quam ex praxi Cameræ Imperiali tradit Andreas Gall. Lib. 1. obs. 28. an nimis causa coram Superiori judge cœpta & pendens sit, vel an res adhuc sit integra: priore casu appellatione opus erit. arg. cap. ex parte 67. Appellat. quia prima instantia semel occupata per litis contestationem non est transitus ad Superiorum judicem, nisi per secundam instantiam, adeoque per appellationem. Altero vero casu, si iudex inferior, sive Episcopus debite saltem semel requisitus Justitiam denegavit, generaliter devolvatur Jurisdictio primæ instantie ad Superiorum, ut etiam per viam simplicis querela adiri possit. Textus in novell. 17. cap. 3. ubi enim prima instantia ab inferiore denegatur, necessario debet apud Superiorum quare, & quidem sub ratione prima, quia non est secunda sine prima. Quamvis autem alias in decernendis processibus sive admissione litis regulariter credatur soli relationi supplicantis, & actoris, exceptio tamen est in causa denegata Justitiae, ut de denegatione debeat prius per publicum instrumentum, vel alias legitimas probatio-nes constare.

Differentia quoque notanda est inter denegatam, & protractam justitiam, quod, postquam iudex inferior verbis auctoratis aperte denegavit Justitiam, statim suscipiatur causa in superiori tribunal; postquam vero acceptavit quidem causam, sed protracta, & neglexit finire, prius decernantur à superiori judge promotoriales, ut Practici appellant, in quibus assignatur terminus, & certum tempus inferiori judici pro Justitiae administranda, & post illum terminum primum Jurisdictio devoluta censetur. Gall. d. l. n. 7. Myns. Cent. 2. obs. 24.

Certe

6. Ceterum ex allegato textu in d. cap. 1. huius in 6. existimat quidem Barb. d. l. cum aliis ibidem cit. quod nec ex rei natura aut rationis paritate & pondere circa actus tam contentiose, quam voluntaria iurisdictionis ob negligentiam Episcopi fiat devolum ad Archiepiscopum, nisi quatenus specialiter in pure concilium est. Magis tamen placet aliorum sententia, qui generaliter ex negligentia Episcopi devolutionem concedunt cum Glossa in d. cap. 1. in v. culpis. Hostiensis in Summa in tit. d. Officio Ordinarij. post. num. 7. Azo- nio lof. mor. parte. 2. lib. 3. cap. 34. quest. 10. Ratio est: I. quia Rubrica hujus tit. est generalis, & quia sub ea ponuntur exempla sunt declarata, non restringentia. II. Ratio legis est generalis, ut nimis universum utilitatem Ecclesiarum & subditorum propiciatur, ne ex negligentia Episcopi damnum accipiant, ergo etiam Lex est generalis. Optime ad propositum J. C. in leg. 13. ff. de Legibus. Quoties, inquit, unum vel alterum Lege introductum est, bona occasio est, cetera, que tendunt ad eandem utilitatem, vel iurisdictione vel interpretatione supplere. In Legibus quidem mere penalibus non solemus argumentari à paritate rationis; at vero Lex de fapp. in d. Prælatorum negligentia pœnam præcisè non continet, sed utilitatem publicam respicit. III. Quia textus allegatus non loquitur de Episcopo negligentem, sed delinquente, & censuris innodato, ut seculis sit; quamvis ex negligentia Episcopi devolutio fiat ad Archiepiscopum (alias enim inconvenienter illud capitulum fuisse sub Rubrica hujus tit. positum) non tamen ex culpa Episcopi, cum hoc non sit in jure expressum &c. Ex quo apparet, quod interpretatio Adversariorum, quali nunquam

ex negligentia Episcopi devolvatur Jurisdictio ad Archiepiscopum nisi in casibus expressis, sit contra verba & mentem capituli, contra generalitatem Rubricæ, contra d. l. 13. ff. de Legibus, & demum contra utilitatem publicam. Si tamen de negligentia Episcopi sufficienter non constaret, & protracta potius, quam denegata Justitia foret, monitio & assignatio termini præcedere deberet, antequam ipsa causa principalis ab Archiepiscopo susciperetur.

Specialis dubitatio movetur ex cap. nullus 17. de Fure patronatus. an si Laius velit donare decimas justè possellas aliqui loco Religioso, & Episcopus nolit dare consensum, possitne hoc Episcopi officium Archiepiscopum, vel tantum Summus Pontifex supplere? Pro Summo Pontifice est textus in cap. nullus. & tradit Panorm. ibidem num. 23. Barb. d. loc. num. 23. sed recte videtur dici posse cum Calderino apud Panorm. d. loco. non propter ea, quod textus loquatur de Summo Pontifice, exclusum fuisse Archiepiscopum, quia textus non uitatur particula aliquâ exclusiva, tantum, vel dunt axat &c. aliunde autem ostendimus, quod regulariter negligentia inferioris per proximum superiorem suppleatur. Præterea cum in d. cap. nullus. non fuerit principitaliter quæsto mota, quis debeat in proposito alterius negligentiam supplere, sed tantum, quod Laius spiritualia jura sine consensu Episcopi loco etiam Religioso donare nequeat, ideo illud cap. in genere de Episcopis (inter quos etiam Archiepiscopi in suis Dioecesibus numerantur,) loquitur, ut illis negligentibus ad S. Pontificem recurratur sine aperta decisione, an in hoc recursu non debeat regularis Ordo de Episcopo ad Archiepiscopum servari.